

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XXXVII. Quæ soleant tuendis mendaciis objici, & quâ ratione
mendacium crebriùs punitum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

perator cum proceribus pomi generosi molem admiratus, pauperi centum quinquaginta aureos pro dono reposuit, & pomum Eudocia Augustæ conjugii misit. Accepit illa, & nihil sequius cogitans, idem mox Paulino misit, facundo & erudito viro, qui propter excellentem cum eruditionem tum virtutem Eudocia charus fuerat. Paulinus tunc a pedibus ager, & ignarus pomum ab Augusto ad Augustam missum, iterum illud Imperatori, ut tarum ac regium munus, simul obsequii sui signum offerri curat; Theodosius mirati, & primum ambigere; mox agnoscere, sed factum in detestius referre, ac pessimè suspicari. Atque ita propter ad uxorem veniens, malum, quod clam servari jussu, ab eâ repetit antea donatum. Eudocia facti totius ignara, juveniliter, & ut putabat officiosè mentitur, se illud jam comedit. Verebatur scilicet ne si Paulinum nominaret, Imperator alia suspicaretur. Sed iterum interrogata ferio diceret, an pomum comeditisset? Illa denuo affirmat, atque adeo jurat. Theodosius gravissimè offensus, & conjugem mendacii arguens, pomum proferri jubet. Nec satis de amore oculo & improbo suspicatus Paulinum imperat occidi, Eudociam abdicat, & relegat. Nam suspicionem antea conceptam valde auxerat mendacium. En florentissimi conjugii illatibile dissidium, en innocentissimi viri lamentabile homicidium à mendacio profectum! O Eudocia, ô Imperatrix Augusta, quanto fecisses rectius, si quod res fuit, sincerè fassa, veritatem mendacio non celasses? tibi certe tui conjugis amorem, Paulino servasses vitam. Tanti refert vel officioso solum mendaculo comprimere Verum. Ergo Basilii Imperator optime monens filium: Maximi pendito, inquit, & veracem te esse in sermone, & veraces homines in familiaritatem admittere: ita enim firmus, & constans in omnibus & factis & dictis æstimaberis, & veram ac non suspectam tuorum erga te benevolentiam retinebis: si autem in vanitatis & mendacitatis suspitionem veneris, indigna facere imperatoriâ maiestate, quâ auctus es, convinceris; efficietque ut subiecti semper formidolosi, rerumque omnium incerti & titubantes vacillent. Quantum enim Veritatis oratio amabilem hominem reddit, tantum mendacii deprehensa, aut etiam suspecta, odiosum qui eâ utitur, facit.

Vel timer, vel egens, qui utitur mendacio.

Sapienter & verè Basilii: Vixilla est injuria, cui non mixta sint mendacia. Nec male dixit Epianetus: Omnium injuriarum causa sunt homines mendaces. Quid si facundia valeat os mendax, ingens nocumentum infert pluribus, & re verà

Vase in aureo venenum, est eloquens mendacium.

Jam quot orbe toto cædes, una hæc vocula, MENTIRIS, edidit? Pro humanas infanias! Cum mendacii plena sint omnia, audire nolumus quod facimus, & ubi mendaces dici, cum simus; ridendo rem patramus, sed nomen vindicamus ferro. Facere non pudet, dici pudet. Et cum gloriemur, si cuius candori & simplicitati mendacii illutimus, ad vindictam decurrimus, si quis, quo gloriamur, Mentiris nos dicat. Laus nimirum à mendacio, vindicta à ferro est. Bis stolidi, factis & ultione. Laudem è rebus captamus, in nomina ferrum stringimus. Quid Orbe toto stolidius, laudari velle de æmulo per mendacium everlo, nolle tamen audire monitricem hanc vocem Mentiris? Num quod audire pudet, facere pro decoro est? Olim crimen apud Judæos capite lendum erat, sancta sanctorum ingressum fuisse: nunc cum laudi detur mendacii adyta, non per superficiem, sed tota, ut dici solet, animâ ingressum; dixisse tamen perduclionis quoddam crimen est, solo ferro, solo sanguine vindicandum. Ullane major fatuitas sit? cadere non dolemus, sed si quis dixerit, Cecidisti, ut crimen læsæ Majestatis insequimur. O fatue quid de mendacio complacet tibi, quod ferro vindicas? te damna, in te lævi, cri-

Tom. I.

men tuum est. Cur esse vis quod dici non vis? Ecquid commiserit qui vera dixit, qui scapham scapham, ligonem ligonem appellavit: quid quæso eriminis quod nigrum est, nigrum vocare, quod amarum est, amarum appellare? vis dicatur nigrum album, amarum dulce, falsum verum? Ita mentiendi licentia susque deque vertit omnia: hinc injuria, hinc cædes. Quid igitur in hac seculi nostri insolentia faciendum? silentio, & dissimulatione opus: hic taciturnitas pro clypeo sit. Nam cum loqui ferrum provocet, silere propugnaculum erit.

§. V.

Quartum nocumentum, Omnis mali compendium est; excludit calo, detrudit Orco Mendacium. Joannes Domini oculus, Apostolorum charissimus, Mendaces inter homicidas, scortatores, idololatrias, veneficos numerans, horribilem in eos sententiam pronuntiat in hunc modum: Timidis autem & incredulis, & execratis, homicidis & fornicatoribus & veneficis, & idololatriis & omnibus mendacibus, pars illorum erit in stagno ardenti igne & sulphure, quod est mors secunda. Ethic iple Numinis præco fatale decretum confirmans: Non intrabit in eam, inquit, aliquid inquinatum, aut abominationem faciens. & Mendacium. En ex omni vitiis numero, ex omni flagitiorum inquinatissima turbâ, Mendacium solum nominatum cælo excludit: perinde si dicat: Deus qui ipsa est veritas, nihil minus in regno suo tolerat quàm quod semper Veritati adversatur Mendacium. Sed & regius Plaltes vociferatur: Filii alieni mentis sunt mihi, filii alieni in veterati sunt, & claudicaverunt à semitis suis. Mendaces rectè dixeris filios alienos à veritate, à Deo, à Dei regno, qui vias falsitatis obliquas & tortuosas amant, qui nunquam non claudicant & linguâ & mente; proinde velut adulterina soboles à cælesti rege repudiandæ; filii alieni sunt, hæredes non sunt. Eam ob causam ille ipse vates regius eos appellans; Filii hominum, inquit, usquequo gravi corde, ut quid diligitis vanitatem & queritis mendacium? Invenietis quod queritis, æterni à regno veritatis exules. Omne mendacium, ut verè Gregorius, iniquitas est. Quia profectò ab aequitate discordat, quia quid à veritate discordat. Sed jam id quod tuendis mendaciis objicitur diluamus.

CAPVT XXXVII.

Quæ soleant tuendis mendaciis objici & quæ ratione MENDACIUM crebrius punitum.

Annis superioribus in lucem liber prodit, frontem ita inscriptus: De linguâ, qua maximum est morborum acutorum signum; opus in re medicâ novi argumenti: auctore Protheo Casulano Senensi. Ergo vix aliunde morbi certius præsertim acutiores, & qui majore dolore infestant, dignoscuntur quàm linguâ. Sanum corpus, si lingua sit sana. Nec multo aliter de moribus sentiendum: corrupti sermones, corrupta mens: castus animus, casta verba; inverecundas cogitationes oratio aperit inverecunda. Ita lingua latentium morborum index certissimus. Hic autem morbum agnovisse, pars magna sanitatis est, & inter remedia præstantissima numerandum, scire se agrotare. Exemplo mendaci, quod explicare institui, res magis patefiet. Ubi mendax lingua, ibi morborum species non una delitescit. Nec malum erit enthymema; si mendax est, ergo & infidus, & audax, & temerarius, & fraudulentus, ergo & fur erit. Hos morbos hæc lingua prodit. Mendacium complurium morborum aut initium est, aut certè argumentum. Nilominus sunt qui huic oris vitio nequissimo patrocinentur, qui excusent, qui defendant. Hos mendacii patronos jam audiemus, quàmque egregiis rationibus pro mendacio interveniant: sed & una declarabimus, quo supplicio sæpius sit affectum Mendacium.

M m 2

§. I. Primo

pecunia, & percutis te damno graviore, implens facellum tuum, & exanimans cor tuum.

Vetus & fide dignus scriptor commemorat, duos ci-
ves Colonienſes ob mendacium & perjurium, à ſuo
Curione acriter reprehensos. Horum alter: Domine, in-
quit, mercaturam facturus, & mentiri ſciat necesse eſt
& jurare: hæc noſtra eſt Rhetoricaſi abſq; hæc eſſet, fa-
me periremus. At enim, inquit Curio, hoc grande ne-
ceſ eſt, divina lege vetitum. Ad quæ illi. Quis mercato-
rum, ajunt, hanc legem ſervet? Qui juſticiam, inquit ſacer-
dos, & cælum amat. Neque hic expenſis ullis opus
eſt; ab unico VELLE pendent hæc omnia. Et obſecro
conſilium meum ſequi ne pigeat, & aliquando ſaltem
tempore ſine mendaciis & juramentis pretium mer-
cibus veſtris ſtatuite, & miros rerum veſtrarum ſuccellus
habebitis. Promittunt ejus rei experimentum ſumpturos
umo anno. Sed malè res cedere videbatur, emptoribus ad
alios deſluentibus, quod Deus diabolo licere permittit.
Anno igitur exacto redeunt, & ſortem improſeram
querunt. Quos ad conſtantiam ſacerdos animans:
Quare dubitatis, inquit, modicæ fidei? hæc vaſtamenta
ſunt diaboli non in longinquum itura: conſtet ſibi veſter
animus; fugite iniquitatem, & non erit quod metuatis
paupertatem; Deus benedicet conatibus veſtris. Ita de-
nuo promittunt mendaciis & juramentis abſtinere
omni vitâ, etiam ſi ad mendacitatem detruderentur.
Promiſſis ſteterunt, & è verbis fecerunt facta ſuccellu
jam lætiſſimo. Nam mirè ab omnibus frequentari cæ-
perunt, & brevî, quod ipſi mirabantur, rem auxerunt
honeſtiſſimis rationibus. Tanti fuit non velle diſcere
mendaciis. Volatilis opulencia eſt quæ rationibus creſcit
inhoneſtiſ.

Obijciunt ſextò, Equis adeo ipſe ſibi ſit inimicus, ut
grande commodum figmento non grandi comparan-
dum reſpuat? Xiphilinus narrat, Liviam Auguſti Impe-
ratoris conjugem Numerio Attrico viginti quinque my-
riadas drachmarum, hoc eſt, viginti quinque millia co-
ronatorum promiſiſſe, modo juraret, viſum à ſe Augu-
ſtum Cæſarem deſunctum aſcendere in cælum. Quis hic
tam ferreus ſit, ut fingere nolit, cum tot argenteæ offe-
rantur linguæ? Quid ſi, ajunt, gratia omnique favor ſit
amittendus, ni mentiaris? ſi detrimentum ingens ſeu
proprium ſeu alienum urgeat? vellemus eſſe amici veri-
tatis, ſed ſine diſpendio rei familiaris. O plumbea capital
ò caudices, non homines! tam nihil capitis, ut nec ſan-
ctiſſimum virorum auctoritas, nec ratio ulla, nec ullæ
ſacrorum voluminum minæ à mentiendi licentia vos
abducant. Auguſtinum non auditiſ? qui moriendum
potius quàm mentiendum aſſerit. Sed Auguſtinum re-
duco, qui veſtris vos armis jugulat, nam velut unus è vo-
bis: Si quis, inquit, ad te conſugiat, qui mendacio tuo poſit mori
te liberari, non es mentiturus? ſi aliquis agrotus interroget, quod
ei ſire non expedit, qui etiam poſit te non reſpondente gravius
aſſigi: audebiſne aut verum dicere in perniciem hominis, aut ſi-
lere potius quàm honeſto & miſericordi mendacio valetudini ejus
opulari? Exempli cauſa: Gravi morbo periclitatur egro-
tus, cujus jam vires ferre non poſſint, ſi ei mortuus uni-
cus & chariſſimus filius nuntiatur: Si à te querit, an vi-
vat, quem vitam ſiniſſe tu noſti, quid reſpondebis, quan-
do quidquid aliud dixeris præter unum de tribus; aut
mortuus eſt, aut vivit, aut nescio, nihil aliud credit ille
quàm mortuum: quod te intelligit timere dicere, & nolle
menti? Tantundem valet, etiam ſi omni modo ta-
ueris. Ex illis autem duo falſa ſunt. Vivit, & Nescio, nec
abs te dici poſſunt niſi mentiundo. Illud autem unum
verum, id eſt, mortuum eſſe, ſi dixeris, & perturbati ho-
minis mors fuerit ſubſecuta, abs te occiſus clamabitur.
Huic quaſtioni idem etiam Auguſtinus reſpondens: Quis
ſerat, inquit, homines exaggerantes, quantum ſit mali ſalu-
bre mendacium devitari, & homicidam diligere veritatem? Quid
quod vite hujus tales amatores ſunt, ut eam non dubitent præ-

Tom. I.

A ponere veritati, ne homo moriatur, imò ut homo quandoque mo-
raturus, aliquanto ſerius moriatur, non tantum mentiri, ſed et-
iam pejerare nos volunt. Hiſ atque talibus copioſiſſimè ſe
arbitrantur urgere, ut ſi conſulendi cauſa exigit, ali-
quando mentiatur. Contra illi quibus placet nunquam
ſic mentiendum, multò fortius agunt, utentes primò
auctoritate divina, quoniam in ipſo decalogo ſcriptum
eſt: Falſum teſtimonium ne dicas; quo loquendi genere
Lex divina cõplectitur omne mendacium. Sed ne aliquis
contendat, non omne mendacium, falſum teſtimonium
eſſe appellandum, quid dicturus eſt ad id quod ſcriptum
eſt: Os quod mentitur, occidit animam. Quod ne quis arbi-
tratur, exceptis aliquibus mentientibus poſſe intelligi, v. 11.
alio loco legat. Perdes omnes qui loquuntur mendacium. Un-
de ſal. 5. v. 71
de ore ſuo ipſe Dominus ſic inquit: Sit in ore veſtro, Eſt, eſt, Matt. cap. 5.
Non, non, quod autem amplius eſt, à malo eſt. Hinc & Apo. 2. 37.
ſtolus, cum exuendum veterem hominem præciperet,
quo nomine omnia peccata intelliguntur, conſequen-
ter ait, in primis ponens: Quapropter deponentes mendacium Eph. 4.
loquimini veritatem. Non eſt ergo verum, aliquando eſſe
mentiendum. Ita Auguſtinus ſentit. Quid hoc tam mul-
tiplici teſtimonio illuſtrius, quid gravius dici poteſt? In-
ſaxum obrigit, qui hæc non audit, aut ſpernit. Et quid
obſecro humanos favores tantopere ambitis, & negli-
gitis divinos? Erit ſanè tempus cum humana gratia non
juvabit, & aberit divina; utraq; miſerè ſpoliati quò ibi-
tis? Meliora docens Socrates: Homo ſenſatus, inquit, cre-
dit legi Dei, & lex illi fidelis. Utcunque res cadant, nun-
quam deferenda eſt veritas. Quanti vitarunt cineres, in
prunas delapſi? quanti fugerunt ſumum, & inciderunt
in ignem? ita pluriſimi ne cogantur erubere, audent
fingere; & quia horrent pudet fieri, eligunt mentiri; ſed re-
vera dum Charybdim evitant, incidunt in Scyllam, &
dum minus declinant, in longè gravius damnum incur-
runt. Dominus ſolus ſufficit ſuſtinentibus ſe in viâ veritatis & ju-
ſtitia, nam lex ejus veritas. Neque ullus putet mendacio
eam aſſui poſſe honeſtatem, ut licitum dicatur. Ab Au-
guſtini calamo reſcerta eſt: Cum opera ipſa, inquit, peccata
ſunt, quis eſt, qui dicat cauſis bonis eſſe faciendâ, ut vel peccata
non ſint, vel quod eſt abſurdus, juſta peccata ſint. Si hanc pro-
baremus theologiam, tandem caſta adulteria, juſta furta,
inculpata homicidia, venena permiſſa erunt, ſi licita ſint
ulla mendacia. Itaque peccatum eſt omne mendacium.

§. IV.

Vltimum quod hac dore propoſuimus explican-
dum, eſt pœna mendacii diverſa. Apud Indos, Pœna Me-
daci di-
verſa.
Philoſtrato teſte, mos obtinuit, ut ſi quis deprehenſus
vel ſemel in mendacio fuiſſet, ignominia notaretur, & Apollonio
magiſtratu moveretur, quod communem hominum ſo-
licitatem mentiundo fraudaffer. lib. 2. c. 12.

Apud veteres Francos & Suevos cogeatur mendax
canem, impudentiæ ſymbolum, in humeros ſublatus
circumferre. Hæc mitia & humana ſunt ſupplicia: Deus
aliter punit, ſeverior longè ſententia in mendaces ex al-
to dicitur. Curia cœleſtis unicum, leve, & nemini no-
xium mendacium ſubitâ morte vindicat. Ananias & Sa-
phira Chriſtiani conjuges interrogati ab Apoſtolorum
Principe, num tanti agrum ſuum vendidiſſent, quanti al-
larum pretium eſſet, cum ſolas illas voculas duas reſpon-
diſſent, Etiam, tanti, necè repentinâ velut fulmine tacti,
corruerunt ambo. Hem! mendacium unicum nec ulli
exitioſum, capite & vitâ luere? Poterant illi retinere ſua,
nulla eos lex cogeat in alienum ærarium facultates om-
nes inferre, ſed quia videri volebant, omnia ſua dediſſe,
ſubito ſunt extincti. Hinc optime Jobus apud animum
ſuum decernens: Quia donec ſupereſt habitus in me, inquit, Job. cap. 27.
& ſpiritus Dei in naribus meis, non loquentur labia mea iniqui-
tatem, nec lingua mea meditabitur mendacium. v. 3. & 4.

Mendiculi duo, quod Nicephorus commemorat,
tam à centonibus quàm à conſutis mendaciis divites.

M m m 3

Epipha-

Epiphanius. Antistitem tranſitum in viâ obſervant, & ut ſtipem caperent largiorem, illorum alter officioſe ſe mortuum finxit, cumque Epiphanius tranſiret, alter non ſine fictis lacrymis querebatur, ob extremam inopiam nihil eorum, quæ ſepeliendo deberentur, ſuperere. Epiphanius vultu ſerio: Deus, inquit, ſit illi propitiuſ, atque unâ pecuniam dans ſenti: Tu, inquit, finis hoc cura: hic tuus ſocius non ſurget ampliùs. Abeas modò, cogitabat vivus, nec enim tuâ præſentiâ egemus ad pecuniam ex æquo dividendam. Abiit Epiphanius, jamque nemine præſente alter circumſpiciens curioſe, pede ſocium icit, monuitque, ſecurus ſurgeret. Neque vox, neque ſenſus. Alter iterum alloquitur, atque etiam laudare, quod mortuum tam doctè ex vivo repræſentaret. Necdum alter reſpondere. Tandem iſte: Heus tu mortue, inquit, tandem ſurge, aut nec obolum impetrabis è datâ pecuniâ, & ſimul cadaver utrâque manu conculſit, tanquam riſum diu reſpreſſum excitaturus. Sed necdum vox ulla, aut ullus ſenſus. Ita res nata è joco, patuitque miſerum verè mortuum eſſe. Mox alter acturum præſulem currendo inſequi, & ubi ad illum pervenit, hic magis quàm antea & ſerio lamentari mendacium fateri, fraudem ex inopiâ conſiderari, ſed hanc culpam non ampliùs unquam repetendam; miſereretur porro mortui, juberetque precibus revivificare. At Epiphanius nec dum mendacio reconciliatus: Tu verò, inquit, ſepeli ſocium; Deus ſententiam non mutat.

Sap. cap. 1. v. 11. Affirmant quidem ſacra volumina: Os quod mentitur, occidit animam. Minimum animam; at ſubinde corpus cum animâ jugulat. Aded Deus accerbè & penitus odit mendacium.

Suidas voce. Tenedos. In inſulâ Tenedo lex olim fuit, quod Suidas memorat, ut ponè judicem cum ſecuri ſtaret carniſex, in hoc paratus, ut quis falſi teſtimonii, falſe accuſationis, aut cujuſcunque tandem mendacii convictus fuiſſet, protinus ſecuri feriretur. Hinc verus verbum, Tenedos ſecuris. Supra nos iudex in alto eſt apud quem nunquam non vigilat ſecuris, jam huic, jam illi impingenda: Deus vitæ neciſque dominus videt audireque omnia, nec parceret in veritatem delinquenti. Quod ſi non toties ſua mittat fulmina, quoties veritas conſpuitur, certè tarditatem ſupplicii, gravitate compenſat, ſultor procedit ſerus, ſed ſeverus. Nam, Opera manuum ejus veritas, & judicium. Ipſe prætor eſt omnibus exquirentibus ſe in veritate. Imò omnes via ejus, miſericordia, & veritas, & judicium.

§. V.

Pſalm. 110. v. 7. Eccli. 6. 2. v. 13. Tob. cap. 3. v. 1. Eph. 4. v. 24. v. 25. Ideo Paulus tam graviter hortatur: Induite morum hominem, qui ſcundum Deum creatus eſt in juſtitia, & ſanctitate veritatis. Propter quod deponentes mendacium, loquimini veritatem unusquique cum proximo ſuo. Paulinum hoc præceptum tam alto peſtore combiberunt felicioris avi Chriſtiani, ut mori maluerint, quàm ſemel mentiri, quod Juſtinus Martyr teſtatur. Quapropter quicunque Chriſtiani ſanguinis vultu cenſeri, extremè averſetur diſcipulus eſſe diaboli, qui ſolus eſt magiſter, & auctor mendacii. Nemo ſic lucellam amet, aut ignominiam metuat, ut animam ſuam mendaciiſ occidat. Si vos, inquit Chriſtus, tranſiſeritis in ſermone meo verè diſcipuli mei eritis, & cognoscetis veritatem, & veritas liberabit vos. Chriſtianorum igitur omnium eadem vox fit quæ Luciliani: Mentiri non eſt meum: quidquid falſi eſt deſector & executor; mens, lingua, manus, oculi veritatem ſpirent. Neque mendacia ſolum, ſed etiam affines mendaciiſ amphiboliæ & verborum ſubdoli anfractus cavendi, quibus audit nequiter involvitur, ut quid è duobus debeat credere, non diſcipiat. Cavendæ ſimiliter rerum exaggerationes, quæ vix unquam ſine mendacio, mendacive ſuſpicionem adhibentur. Unde fit ut qui res ſolent aded exaggerare, apud prudentes vix ullius ſint exiſtimationis. Nam eos plerumque malignior fama inſequitur, nec im-

A merito dici ſolet de tali: Hic non mentitur quidem, ſed nec dicit verum. Chriſtianus quantus quantus eſt in verba veritatis juret.

Apud Lacedæmonios olim legatus quidam Chæriperotavit, ſed oris ac frontis parum virili habituſ, facileque apparebat non ſolum ad fraudes compoſitam orationem, ſed capilliſ un quoque tinctum ac fucatum eſſe. Archidamus præſentis animi vir, & lingue liber: Quid obſecro, ait, credendum cenſetis cives, Legato huic, qui in ipſo etiam capite geſtat mendacium capilliſ inferum? In hunc examuſſim quadret, quæ in aulis vulgò jam percrebuit definitio: Legatus eſt vir bonus, peregre miſſus, ad mendiandum Reipublicæ cauſâ. Apaghoſ legatos à principum regumque Chriſtianorum aulis: ad Garamantas eant hæc monſtra, & pacem vel ſolum mentiantur, juxta erit. Proſaniſſimum hoc vulgus & odie, & areet ſapientiſſimus Regum, qui ſupremo Numini ſupplex: Duo rogavi te, inquit, ne deneges mihi, ut tequam moriar: Vanitatem & verba mendacii longe ſas à me.

B Cur tam ſtrictum ab omni mendacio divortium tan anxie urges, ô Regum maxime? Quia perſpectum habeo, quòd oderit Deus falſitatem omnem: Abominatio Damino labia mendacia, qui autem fideliter agunt, placent ei. Cum ergo Deus tantus ſit amator veritatis, non poteſt non ei charus eſſe, cui chara eſt veritas. Afſiduus ad hoc hortator Paulus: Nolite, inquit, mentiri invicem, veritas autem facientes creſcimus in illo per omnia, qui eſt caput Chriſtus. Eruditione ſimplici, ſed ſalubri & verâ ſic moriebant veteres: Intemperantia facit hominem bellum, Mendacium diabolium, Veritas ſemideum. Nolite igitur mendaces eſſe, adverſus veritatem. Hinc illud Siracide ſanctiſſimum monitum animo penitus affigendum: Ad omnia opera verbum verax præcedat te. Quæ omnia Hippocentis præſulis teſtimonium conſignet: Elucet itaque in crifis omnibus, inquit Auguſtinus, nihil aliud illa teſtimonia ſcripturarum monere, niſi nunquam eſſe omnino mentandam. C Non enim cujuſquam commoditas aut ſalus temporalis porcienda fidei præferenda eſt. Quiſquis autem eſſe aliquod gnam mendacii, quod peccatum non ſi putaverit, deſipit ſiſſimam pter, cum honeſtum ſe deceptorum arbitrator aliorum. Supremo ac fatali Orbis die, ſubtiliſſima quæque mendacia ad ſolem deſecta erubeſcent, perdenſur omnes quilibet ſunt mendacium, triumphabunt omnes Veritatis amatores, quos æquiſſimus iudex regno donabit immortalitati, beato, non finiendo æternum.

CAPVT XXXVIII.

Quàm variè & quàm graviter lingua Mordax noceat.

I N Occidentis Indiâ piſcoſam eſſe volucrem ſerum, multæ admirationis, nomen ei Alcatraz. Hæc prominente roſtro notiſſima incolis, plumas cinereas croceſque mixtim habet, roſtrum ei duorum palmarum eſt, & ave panè totâ longius, ſimul etiam acutiſſimum.

Lingua eſt quæ congruo nomine Mordax dicitur, non tam abſimilis Indiæ huic avi Alcatraz, ſi quidem, non tantum roſtratos impetus habet, ſed panè tota roſtrum eſt ad inſigendos morſus aptiſſimum.

Hanc Mordacem linguam ſeu illa dentibus armata ſit, ſeu roſtro, animus eſt proſequi, ſed brevi diſſertatione.

§. I.

E Vitatius interpres Homeri, Cypris eam fuiſſe legem aſſumat, ut ſi porcus alienas ſegetes depaſcereſtur & vaſtaret, fundi poſſiſſor, dentes ei truncare licet poſſet. Lingua Mordax tam frequenter in alienos agros excurret, & obvia quæque dentibus vaſtat, ut optandum proſus Lex illa Cypris reviviſcat, de noxæ ſeræ truncandis dentibus. Jure merito exclamem: O Lingua omnibus